

Meer dan 50 duizend medewerkers uit het onderwijs demonstreerden 6 maart in de Amsterdamse Arena tegen het voorstel van minister Van Bijsterveldt om 300 miljoen te bezuinigen in het passend onderwijs. Het was de grootste staking van leerkrachten ooit. De bezuinigingen staan op zich los van de invoering van passend onderwijs per 1 augustus 2013. “In de praktijk lopen ze echter door elkaar. Heel terecht vragen leerkrachten zich af: hoe kun je het onderwijs herinrichten en tegelijk zoveel geld inleveren.” Een interview met Gerda Egtberts, senior beleidsmedewerker van Siméa, over passend onderwijs en de gevolgen voor de werkvloer.

Beleidsmedewerker Gerda Egtberts van Siméa:

“Wij moeten duidelijk maken wat onze expertise is”

De plannen voor passend onderwijs gaan terug tot 2008. Gerda Egtberts herinnert zich nog de vragen die in cluster 2 toen boven kwamen en zegt hierover: “De discussie ging in beginsel om de vraag hoe kan cluster 2, gelet op de kleine doelgroep die specifieke kennis en deskundigheid vraagt van het onderwijs en de dienstverlening, haar expertise behouden en waarborgen. De conclusie was toen dat landelijke samenwerking en landelijke financiering noodzakelijk is. Ook de overheid raak-

te daarvan overtuigd en besloot ons cluster vanaf invoering van passend onderwijs landelijk te gaan financieren. De overheid geeft een vast budget en daarvoor moet cluster 2 de toelating, het onderwijs en de begeleiding en de verdere ontwikkeling van expertise regelen.”

Uitgangspunten van passend onderwijs zijn dat leerlingen zoveel mogelijk op een reguliere school, dichtbij huis zo passend mogelijk onderwijs krijgen. “Daar is Siméa het mee eens. Daarnaast wil de overheid de stijgende kosten voor onderwijs aan zorgleerlingen in de hand houden. In de nieuwe situatie zal de financiering van cluster 3 en 4 gaan via de regionale samenwerkingsverbanden, terwijl cluster 2 landelijk gefinancierd wordt, maar regionaal haar expertise aanbiedt.” Egtberts wacht even en vervolgt: “Dat was de uitgangssituatie. Toen kwam de vraag: hoe gaan we dat doen? Besloten is om dit in een project met deelprojecten verder uit te werken en het veld hierbij zoveel mogelijk te betrekken.” Weer stopt de beleidsmedewerker en met een somber gezicht: “En toen kwamen de bezuinigingen. Het kabinet besloot te gaan herinvesteren in het onderwijs en onder andere in te zetten op zaken als prestatiebeloning en om 300 miljoen te bezuinigen in het speciaal onderwijs. Ineens stond passend onderwijs in een heel ander licht. Passend onderwijs op zich biedt perspectief, maar de bezuinigingen slaan mensen lam. Er ligt heel veel druk in het veld. Veel onzekerheid. Dat maakt het dat mensen passend onderwijs als een zware klus ervaren, terwijl ik veel leerkrachten spreek die positief zijn over de voorstellen om het onderwijs aan zorgleerlingen opnieuw in te richten.”

Meer informatie over passend onderwijs

In 2009 verscheen de eerste kadernotitie van Siméa over passend onderwijs in cluster 2. Hierin staan beleidsvoorstellen over de herinrichting van het onderwijs aan leerlingen met leerlingen auditieve of communicatieve beperkingen. Siméa startte een project Passend Onderwijs met als doel het beleid te vertalen naar de praktijk. In de loop van de tijd werkten deelprojectleiders aan concrete voorstellen in nauw overleg met het werkveld.

Vanaf eind 2010 worden de scholen regelmatig geïnformeerd over de voortgang door middel van de nieuwsbrief *Pasklaar*. De verschenen nummers staan op www.simea.nl. Op de website staan ook twee brochures over het nieuwe beleid.

Verder zijn op de website te vinden een samenvatting van het wetsvoorstel Passend Onderwijs, brieven aan de minister hierover, diverse notities, tussenrapportages en andere relevante informatie.

“WIJ ZIJN ERVOOR OM DAAR WAAR NODIG ONZE ONDERSTEUNING EN EXPERTISE IN TE ZETTEN”

Veld erbij betrekken

Ondanks bezuinigingen en de onzekerheid hoe het wetsvoorstel Passend Onderwijs uiteindelijk door de Eerste Kamer komt, is Siméa hard aan de slag gegaan met de vertaling van de wet naar de werkvloer. “Er zijn deelprojecten gevormd rondom de onderwerpen kwaliteit, toelaten tot handelen en onderwijsarrangementen. Deskundigen uit het veld zijn hierbij betrokken en na verschillende bijeenkomsten, waar mensen uit de praktijk hebben meegepraat, zijn werkdocumenten opgesteld. Hiervan is één document gemaakt dat afgelopen najaar met leidinggevend en een aantal vakinhoudelijke mensen is besproken. Hun opmerkingen zijn in het document verwerkt. Nu gaan we de fase in dat iedereen er betrokken bij raakt en de implicaties voor de eigen school, het eigen handelen er naast kan leggen. Van daaruit kunnen ze meedenken over de verdere invulling. Op het congres in april van Siméa zijn er workshops hierover en komende maanden bespreken leidinggevend het verhaal in hun school.” Egtberts benadrukt dat het beleid op zich niet ter discussie staat. Dat is voor een deel voorgeschreven door de wet en deels door afspraken die op landelijk niveau zijn gemaakt. Wel kan iedereen meepraten over hoe je hiermee omgaat op de werkvloer. “De inhoud van de documenten onderwijsarrangementen en kwaliteitsindicatoren, geeft woorden aan het werk dat vaak al op een kwalitatief hoog niveau ligt. Tegelijkertijd geeft het daarmee ook een richting. Dit is waar we voor gaan. Het legt wat je te bieden hebt onder een vergrootglas. Mensen kunnen tijdens het lezen reageren: ooh, dat vind ik ook nog belangrijk. Dat moet er ook nog bij. Volgend jaar ligt er dan een document dat nog definitiever is.” Egtberts herhaalt: “Definitiever. Want het is nooit af. Daarvoor is het onderwijs teveel in beweging. We hebben dan echter wel duidelijk wat onze expertise is. Je hebt dan een markering waarmee je naar buiten kunt treden.”

Gerda Egtberts

Gerda Egtberts deed de PABO en studeerde Orthopedagogiek. Daarna deed ze diagnostische onderzoek op de ambulatoria van de Universiteit van Utrecht en Leiden en was zij werkzaam als consultant gehandicaptenbeleid en projectleider bij het adviesorgaan Gehandicaptenbeleid van de provincie Zuid Holland. Vervolgens werkte ze bij de stichting Dienstverleners Gehandicapten als onder andere ambtelijk secretaris voor de FENAC en de VeBOSS (voorloper van Siméa). Als zelfstandig ondernemer deed ze daarna opdrachten voor het Ministerie van OCW en verzorgde ze trainingen over het PGB aan consultants van de huidige MEE organisaties. Hierna was ze een aantal jaar intern begeleider en leerkracht op een reguliere basisschool om onder andere het zorgbeleid van deze school vorm en inhoud te geven en ambulant begeleider in cluster 4. Sinds september 2010 werkt zij bij bureau AudCom, het landelijk bureau van FENAC en Siméa.

Foto: Peter van Veen

Welke vragen kan een professional stellen naar aanleiding van de plannen die door Siméa op papier zijn gezet? Egtberts: “Wat betekent dit voor mijn werk in de klas. Wat is specifiek aan mijn expertise? Waarin onderscheid ik mij als ambulante dienstverlener in cluster 2 van die van een AB’er in cluster 4? Wat zijn de consequenties als een leerling maar een jaar of de helft van de week op een van onze scholen meeloopt? Hoe kun ik daarna of daarnaast eventueel vanaf de zijlijn nog wat betekenen? Wat betekent het dat ik straks niet meer verantwoordelijk ben voor het onderwijs aan de leerling omdat hij is ingeschreven in het reguliere onderwijs, maar wel voor een passend aanbod van expertise? Hoe werk ik samen met het regulier onderwijs? Wanneer laat ik een leerling weer los?”

Na de opsomming zegt ze relativerend: “Het is ook niet zo dat vanaf 1 augustus 2013 het ineens allemaal anders gaat. We zijn met een ontwikkelingstraject bezig om ons onderwijs en de begeleiding te gaan herinrichten. We doen dat al werkende weg in de voorgestelde richting. Wel is het noodzakelijk dat we vanaf die tijd duidelijk kunnen maken waar wij goed in zijn. Dat moet niet alleen voor onszelf, maar ook voor het regulier onderwijs duidelijk zijn. Zij zijn tenslotte vanaf die datum verantwoordelijk voor ieder kind dat wordt aangemeld bij de reguliere school. Wij zijn ervoor om daar waar nodig onze ondersteuning en expertise in te zetten: of in de reguliere school, of in een speciale groep binnen een reguliere setting, of voor onze leerlingen op de cluster 2 school.”

PETER VAN VEEN

Gerda Egtberts:
“Er ligt heel veel druk in het veld. Veel onzekerheid. Dat maakt het dat mensen passend onderwijs als een zware klus ervaren.”